LET ČARO argo DĚJNICE

EMIL HAKL

LET ČARO argo DĚJNICE

ANEB CIVILNÍ DOBRODRUŽSTVÍ

EMIL HAKL

**Kniha vychází s laskavou podporou
Ministerstva kultury České republiy**

Argo, 2014
Copyright © Emil Hakl, 2008
Cover design © Pavel Růt, 2008

ISBN 978-80-7203-997-5 (váz.)
ISBN 978-80-257-1238-2 (e-kniha)

– Každej na světě má aspoň jeden svuj hrneček, kdo ho nemá, ten je teprve v hajzlu.
– Rozbilas ňákej, jo?
– Naopak, jeden jsem si před chvilkou koupila.

(rozhovor dvou žen v MHD)

1. Mnohokrát slyšené

Držel jsem se tyče, vyhlížel ven a registroval, jak mě postupně naplňuje bezdůvodné dopolední štěstí. Ve vzduchu nebylo nic mimořádného, snad jen lidi v tramvaji byli cítit víc než obvykle. Nějak to už začínalo jít nade všechny meze, vedra sužovala město druhý měsíc. Přenesl jsem váhu na levou nohu, v pravé mi pořád škubalo, zánět, antibiotika. Mohl jsem zůstat doma tři neděle. Jenomže mi už po týdnu volala šéfka, že mě nutně potřebuje. Zrušil jsem tedy bloumání a jel jsem. Fajfka mě mezi řadovými přepravovanými brněla hned o poznání míň. Už jsem na ni neměl to pravé soustředění. Tramvaj se prokymácela dvojitou zatáčkou a vplazila se uprostřed nadbytečného přibrzďování a odbrzďování na most. Pár lidí se přetočilo kolem tyče. V kapse mi zaťukal telefon.

„Ano," řekl jsem.

„Ve 100+1 píšou, že v lidskym pupíku žije nezávislej komplex hub a baktérií," řekla Barunka, „který produkujou ňákej psychedelickej alkaloid. Tak teď konečně vim, proč tam lidem strkáš nos."

„Tak to konečně vim taky."

„Co právě děláš?"

„Jedu do práce."

„To máš, pyšane, cukrovej život, já dávno zařezávám."

„Měl jsem ten zánět, že jo."

„Každej něco má, mě zas budí už druhej měsíc v sedum ráno country, kterou si pouštěj dělníci na lešení za voknem," vrčelo mi do lícní kosti, „budeme mít novou fasádu. Zateplenou, růžovou."

„Růžová je holt jedna ze tří možností."

„Druhá je žlutá, a jaká je třetí?“

Všekazi, kožojedi a duchamorky, háďátka, mnišky, mšice a vši. Jeden druhého oťukáváme drobnými klepítky a s obrovským zájmem ochutnáváme, rozebíráme a zkoumáme. Třeba nám to i nechutná, ale přestat neumíme.

„Třetí je takzvaná zelinkavá. Aspoň vám nebude foukat do kuchyně, ne?“ řekl jsem a dvě ženy, zřejmě matka s dcerou, se na mě podívaly. Starší neměla vůbec žádné rty, vyhlížela jako vzteklá smrt. Vypadaly, že si jedou na gyndu pro výsledek.

„Ať nám radši fouká, než abych musela denně v sedum hodin ráno poslouchat *Zachraňte koně, žil jsem jen pro ně*.“

Když jsme dojeli do půlky mostu, zasvítil nad námi kus protržené oblohy. Vzápětí se to však zase zatáhlo. Hradčany se vlekly po horizontu jako animovaný ještěr z *Cesty do pravěku*.

U Anděla jsem vystoupil a vstoupil do obchoďáku. Chodím tudy do práce i z práce, je to zajímavější než obcházet blok. Vejdu do haly naplněné obchodním pižmem, vůní čerstvě vybalených, dokonale neužitečných výrobků. Mrknu, komu šlechtí v devět ráno rychlé ruce kadeřnic odulou spící hlavu, zatímco žhavé vakuum venku kruší vše živé. Beze spěchu projdu výlohy, knihy, muziku, optiku, elektroniku. Nejraději mám buňku, kde dráždí oko zájemce řada skutečně podivných piškuntálií. Nemůžu se nabažit zákoutí zabydleného těžkými stojany s globusy všech velikostí, na nichž je každý stát vylíčen jinak barevnou plochou. Z bolavě modrého oceánu svítí perleťová Kanada, jantarová Čína, malachitová Brazílie, achátové Monako, olivínová Indie. Nebude zadarmo tahle radost, když certifikát hlásí, že jde o samé polodrahokamy a rovník je, můj ty ferdo, vyložen karátovým zlatem. Zbytek krámu vyplňovala majoliková vejce, sošky leopardů a zhovadilé špacírštoky. Na

polici se kácela ke straně fronta anorektických božstev, Osíris s mrtvým pohledem, jak saze černý Anubis, optimálně prsatá Sachmet, Hor s červíkem v zobáku, s přichyceným kouskem dřevité vlny asi.

V rámci navyklé trasy jsem dospěl k nožířství. Na první pohled mi padl do oka jednoduchý, lehce zakřivený nůž s pryžovou rukojetí. Vedle všelijakých pajzáků a zubatých vyhazováků vypadal jako kníže Rohan mezi hadrníky. Nepatrně mi zkalil radost nápis na čepeli, *outdoorsman*, nicméně byl překrásný. Z jeho tvarů vyzařovala staletá elegance účelu. Nalepil jsem nos na sklo, abych si ho pořádně prohlédl. Prodavač zareagoval a přitočil se.

„Poslední kus," dýchl mi do tváře, „do třicátýho platěj slevy."

„A co děláš teď?" ptala se Barunka, když jsem přijal hovor.

„Asi si kupuju nožík."

„A neuděláte chybu," pospíšil si komediant.

„Tak se neřízni."

„Jo," řekl jsem, „vezmu si ho."

Muž otevřel vitrínu, dal mi nůž na chvíli podržet a přesunul se k pokladně.

„Bohužel k němu nemám originál krabici," dodal.

„Nevadí," řekl jsem, zaplatil požadovanou částku, strčil kudlu do tašky a pokračoval.

Co je to za úvahu, kupuješ si nůž, tak se neřízni, odfrkával jsem u semaforu mezi obchoďákem a nemocnicí. Naproti stojícím mohlo připadat, že si zpívám. Nestál jsem jim ovšem za pohled, Anděl je od rána do noci různých zpěváčků plný.

Drtinova ulice stála uprostřed zeleně, tajuplná a rovná jako lyže, a mírně stoupala k chundelatému hrbu Petřína.

Akáty vzdorovaly dusnu s nehybnými listy. Celková nehybnost byla stvrzena čerstvě položeným žhnoucím asfaltem. V tichu drnčely sbíječky, datlové velkoměsta, a k tomu zněla zvonkohra lešenářských trubek, podporovaná bezpočtem kladívek a rozbrušovaček. Minul jsem vydavatelství Cosmopolitanů a Harper´s Bazaarů, kde jsem kdysi vydržel v pracovním poměru přesně čtyři dny. Kladný dojem z Drtinovy jsem si tím však zkazit nenechal, měla do sebe takhle v létě cosi balkánského.

Ohnul jsem kroky doprava, pak zase doleva a vešel do jiného, menšího vydavatelského domu. Výtah mě vynesl bez příhod do čtvrtého patra. Čekala tam na mě klidná, skoro příjemná práce editora v jednom týdeníku. Nechtělo se po mně víc, než abych si nechal mozkem protékat cizí slova, sem tam některé vyměnil, poopravil. Vyházel ukazovací zájmena, vyběhané výrazy nahradil méně omletými. Abych nechal pleskat klauzule, floskule a fráze.

Prošel jsem chodbou, rozdal pár pozdravů, sedl jsem do kóje. Ťuknutím do ikony oživil molocha sítě. Pootevřel jsem brašnu, vyndal kudlu z pouzdra a rychle si ji prohlédl. Pořád mi připadala nádherná.

Na chodbě u okna pokuřovaly dvě redaktorky. „Víš ale, co je na nehty uplně nejlepší?“ repetily.

„Ne.“

„Pomáznout je ušním mazem, to se vydržej lesknout celej den.“

„Holky?“ zahalekal jsem.

„Ááno?“

„A jak ten maz těžíte?“

„Tyčinkou,“ řekla jedna.

„Pomocí tyčinky Kalypso,“ dodala druhá a vydala zvuk podobný vrzání pelesti. Do toho někde blízko zazvonil budík.

„To zvoní tobě," řekly holky, „vyměnili nám pevný linky."

Pod pohozenými papíry a plachtami jsem nahmatal sluchátko. „Ano," řekl jsem.

„Tos věděl, jak může bejt hezký jíst banán v čokoládě, když sedim s mámou, máme každá svuj a zrovínka vedle nás sedí Bém se svojí mámou a taky maj před sebou banán v čokoládě?"

„Jemu ten banán zaplatim z daní rád," zahučel jsem.

„Proč jemu jo a jinýmu ne?"

„Je jedinej, kdo nemá ksicht jak z hrubě satirickýho komiksu."

„To je snad horší, ne? Má kapacitu tě zklamat."

„To je, jako kdyby mě mohlo zklamat třeba rádio."

„Ty ňáký poslouchášš?"

„Vůbec."

„Takže tě zklamalo."

„Znudilo, což neni totéž."

Holky odešly na oběd. Vzduch od větráků listoval v papírech a rozfoukával je po koberci. Ověřil jsem si, že jsem v místnosti sám, hodil jsem na zem zlaté stránky, vytáhl nůž, klekl a vší silou bodl. Špička pronikla do strany 726. Byl jsem spokojen. Schoval jsem kudlu a šel se taky najíst. Ve výloze řeznictví na Arbesáku se vznášela ovce ve skoku, stažená a vykuchaná, ale nikoli bez hlavy. Z huby jí trčel černý jazyk. Chodník sálal, teploty neklesaly pod pětatřicet a ona visela na hácích dennodenně. Uvažoval jsem, jak to asi dělají. Buď ji dávají na noc do mrazáku, nebo aranžují každé ráno novou. Tak jako tak do ní dávají drát či co, aby držela tvar.

Když jsem položil tác s jídlem na pult, aparát se rozvibroval.

„Co děláš, že to tak praská?" ptala se.

„Jim.“

„A co, v takovym vedru?“

„Ledvinky, voněj přesně jako ty ze školní jídelny.“

„Chcankama, to ti chutná. S rejží?“

„Jo.“

„Co mi to šeptáš?“

„Že když vezmeš do ruky horkej talíř, tak tě nemůže nenapadnout – “

„Že bych se poblinkala, ale ty spíš přemejšlíš vo klidu nebo vo energii.“

„Jak to víš?“

„Vobraz tvý psychiky tvoří takovej triangl, v prvním rohu je otázka energie a co s ní, ve druhym klid, jak ho mít co nejvíc, a ve třetím ženský, jak se jich šup šup zbavit, abys měl klid a moh přemejšlet vo energii. A na cos přišel?“

„A tak nebudu tady řvát.“

„Tak mi to pošeptej.“

„Energie je život hmoty,“ řekl jsem a vysloužil si zhnusenou pozornost spolustolovníka po levici. „Svět se nedá dělit na živej a neživej, rozumíš. Je to život sám.“

„Neděláš si ze mě psinu, že ne? Neděláš si z Baruny tak šikovně prdel, že to vona nepozná, že ne? Co noha, bolí?“

„Je to lepší.“

„Skočíme teda večer na kafe? Moh bys mi vyprávět vo energii a já bych ti visela na rtech, panečku. Ne?“

„Dneska ne. Zejtra bys nešla?“

„Šla bych dneska,“ řekla, „končím, přišel Soukup.“

Dojedl jsem a vrátil se do redakce.

„Snad tě moc nezdržuju,“ přihlásila se z pevné. „Máma vykládala, jak teď náš fotr žárlí na Belmonda, kterej tvrdí v životopise, že měl přes čtyři sta intimních vztahů, a fotr ať počítá jak počítá, tak se přes třístovku nepřehoup.“

„Proč zrovna na něj?“

„Namlouvá si, že mu je podobnej. Pak vyčet mámě, že ani nemá doma slušnou whisku, aby si moh dát panáka na tlak, já prej se taky vyvedla po ní a ne po něm, zklamu ho pokaždý, když vo mně slyší. To z něj vypadlo a šel. Poď na kafe, nebo už toho mám taky všeho dost. Proč nechceš jít, seru tě?“

„Ale kdepak,“ řekl jsem. Unikl mi nicméně povzdech.

„Já to slyšela,“ řekla a zavěsila.

Ve čtvrt na sedm jsem se odpojil od sítě, hodil do truhly hrst virů a sešel po schodech. Jít po schodech, milá starosvětská zábava. Hold zmizelým časům. Když jsem procházel obchoďákem, dostal jsem chuť na šunku, na salát, na něco. Vyprostil jsem nákupní vůz a vtlačil jej do chrámu potravin. Třicátníci nakládali u vidiny večerní švandy grilovací klobásky, starci bagrovali točeňák, skupina sektářů se probírala předraženými drobky prošlých gorgonzol. Ženy tlačily přetékající koše. Z Ďáblic a z Řep, z dalekých hnízdišť se po nich už už natahovaly tisíceré zmlsané zobáčky. Vozy si vjížděly do cesty a s malátnou neodvratností se srážely. Přiložil jsem k uchu sluchátko.

„Budu stručná,“ hlásila. „Právě jsem roztřískala tu toyotu, co mi dal fotr velkoryse k užívání, poněvač sám si koupil bavora. Což vod něj bylo velký gesto smíření, jako že jsem sice pořád stejná kráva, ale von mi přesto dává eště šanci. A prd, vlít do mě Peršan, škoda za tři sta tisíc. Když mi to došlo, tak jsem chodila po asfaltu, sbírala rozsypaný kusy plechu a cpala je do kufru. Nemohli mě vod toho dostat. Asfalt byl horkej a lepil se.“

„Kdo?“

„Asfalt.“

„Kdo tě vod toho nemohl dostat?“

„Policajti, kdo jinej.“

„A jak se to stalo?“

„Pozdě jsem zabrzdila, no. Nešel bys sakra na to kafe večer?“

„Dneska ne. A jinak seš v rychtyku, nebolí tě hlava, za krkem? Nejseš v šoku?“ řekl jsem a strhl ze stojanu trs mikrotenových pytlíků. Zkoušel jsem je otevřít fouknutím, pak nehtem, mnutím a nakonec znovu foukáním.

„Ne, akorát jsem se nedokázala vodpárat vod těch střepů, kolem hučely tiráky a já to měla všecko zpomalený, sbírala jsem kusy nárazníku, sklo, ňáký dráty. V žádnym šoku nejsem, jsem čerstvá jako sup. Akorát mě bolí retní pouzdro, co jsem toho zas musela přes den nažvanit. Kde seš?“

„V potravinách.“

„Baruna se eště vohlásí, je dost úporná, dost úporná.“

Stání ve frontě u pokladny bylo zostřeno tím, že skrz nás občas profrčela vysoká čamrda ve firemním dresu na inlinech se stohem krabic. Rodiny, obalené hrozny smrkáňat, jí tak tak stačily uhýbat. Vedle kasy stál nevelký kudrnáč v modročerné bundě s odznakem. Fronta se kolébala, on každého zhoupl v cukajícím oku. Rysy mu muchlal jakýsi aktivní neklid. Do toho hovořil s neurvale stavěnou zrzkou, markující zboží. Najednou se vedle mě ocitla stařena, strupatý šňupák jí trčel mezi povislými tvářemi jak rypák z rytířské helmy. Začala šíbovat s košem. Hlavu držela u ramene, aby ze sebe mohla ve stavu nouze udělat chudinku. Vydalo to na únavně dlouhou sérii machinací, než se definitivně zařadila přede mě. Několikrát narazila vozem na okraj pokladny, než se trefila.

„Todle by nemělo chodit mezi lidi,“ pronesl ostrahář nad její hlavou.

„Co?“ ptala se zrzka a harašila ukazovákem v přihrádce.

„Že bych takovej humus nepouštěl mezi lidi,“ mířil kudrnáč na babu bradou, „to už patří do pece.“

„Chorche, to neříkéj," udrolila kasírka a odpočítávala mince.

Asi jsem na něj hleděl déle a jinak, než byl zvyklý. Registroval to. V klidu vyčkal. Když jsem zaplatil a odjížděl s vozíkem, popošel za mnou.

„Ukázal byste mi s dovolením," vsykl slinu.

V koši ležel už jen rajský protlak a čokoláda s nápisem *excellence*. Proč tu jsem koupil, nevím. Někomu ji dám. Stáli jsme u sloupu. Za jeho zády se řehnilo vysokánské mužstvo v červených mikinách, nějací driblovači, skákači. Ohýbali se až na něj, jak se smáli. A on byl typ, kterého trápí každý milimetr. Chorche.

„V zájmu klidu bych vám radil," řekl ještě.

Ztratil jsem náladu odpovídat. Konejšit nabuzeného slouhu, co to přehání s anaboliky. Volit slova. Vysvětlovat. Nechtělo se mi. Taky mě bolela ta noha. Sáhl jsem do tašky, vytáhl nůž a vrazil ho do něj. Doprostřed, trochu doprava. Vjel dovnitř jako nic. Píchl jsem, myslím, dvakrát. Což mě překvapilo. Škublo to s ním, hluše žbluňkl. Ovanula mě kolínská. Zadoufal jsem, že se to nestalo. Že šlo o nezdařený pokus o vtip. Chorche však narazil zády na sloup a sesul se dolů. Ústa měl stažená do šklebu jako někdo, kdo se pokouší natahovat moldánky. Ohlédl jsem se, všude spousta lidí. Část uhýbala další figuře na inlinech, zbytek upíral oči do košů, do stropu, na zem. Pokladní zápasila s šuplíkem. Tak, řekl jsem si. Teď se povezeš. Utéct nemůžeš, darmo by ses zesměšnil. Stůj a mlč. Svět se ke mně nahrnul v poryvu mnohohlasého řevu. „Co tu děláš, knote?" ryčel kdosi. „Kupuju čapaty a pekoríno!" volal jiný. „Echeché," křičeli oba. „Hodinu jsem se sprchovala!" ječel další hlas.

Pochopil jsem, že se mě to netýká. Prostě řev. Vrátil jsem kudlu do tašky, sebral igelitku s nákupem, protlačil

jsem se mezi chrochtajícími basketáky, prokličkoval davem k posuvným dveřím. Vedle nich stála další ostraha. Viděl jsem každý chlup na jeho bundě. Přišlo mi nemožné ho beze všeho minout, ale stalo se. Stál jsem v skleněné pasti Anděla. „Dobrý den, moh byste řísvět na vostižený děti?“ přistoupil ke mně kluk v šále.

„Ne,“ řekl jsem.

„Částka dobrovolná,“ řekl a vtáhl nosem nudli. „Nebo si kupte svíčků.“

Měl jsem dojem, že vidím o něco ostřeji. V dálce nad Plzeňskou jsem zahlédl cosi neuvěřitelně milého – nad červenou střechou čněly špičky kostelních věží. Ty, co tam čněly vždycky. Když se jde Plzeňskou k mostu, postupně mizí, až zmizí. Co to je asi za kostel.

Počkal jsem na zelenou, přešel křižovatku a ocitl jsem se v ulici Na Bělidle. V díře vrat stála hrstka výrostků. Strnule na mě civěli. O kus dál vyprskla herna na chodník snědé hráče, kteří do sebe v úprku tvrdě boxovali. Smích ov se nafukoval a vydechoval. *Půjčovna kojeneckých vah*, bylo psáno ve výloze. Došel jsem ulicí k řece, dokráčel k mostu, sešel na nábřeží. Opřel jsem se o modře natřený sloupek s cedulí. Odehnal jsem mouchy. Po vodě se hnaly rytmicky tleskající vlnky. Chtěl jsem mezi ně plivnout, ale neměl jsem slinu. Zase jsem odehnal mušky. Rozhlédl jsem se a vytáhl nůž. Nebyla na něm krev, jen nahnědlá mázdra. Průsvitný šlem či co. Upustil jsem *outdoorsmana* do vody. Vystoupal jsem na most, na schodech ležela dámská rukavička. Dal jsem se po levé straně mostu. Celou dobu jsem šel po obrubníku. Párkrát jsem se ohlédl. Veslice ťukaly do hladiny jako tiplice. Při dalším ohlédnutí jsem spatřil u mola zakotvenou arogantně obrovskou motorovou jachtu, spíš hvězdolet. Z nástavby vlálo telefonní číslo, asi k pronájmu. Dojet si v temném

korábu do Davle na pfeffer stejk a zpátky, proč ne. Na Palačáku jsem počkal na tramvaj. Igelitku s nákupem jsem držel v ruce. Mraky vypadaly, jako by se chystaly každou chvíli klesnout rovnou na chodník.

Doma jsem za sebou zamkl, ze zvyku otevřel tašku, vytáhl svíčku. Hranatá, těžká, koupil jsem ji tedy asi. Hodil jsem ji do koše, totéž jsem provedl s prázdným pouzdrem. Vzal jsem zvonící telefon.

„Poslechni si, co se stalo před půl hodinou! Fotr zaparkoval u Národního a vodskočil si na pouhejch pět minut za ňákou svojí metresou, a když se vrátil, bavor v čudu. A víš, co udělal ze všeho nejdřív?"

„Volal, abys mu vrátila toyotu."

„Jenom prej na tři neděle, než si to ňák zařídí, poněvač teď hlavně musí mít v čem jet do Mnichova. Takže tě musim znovu a důraznějc poprosit, jestli bys se mnou neskočil na kafe."

„Skočim."

„Fakt?" znejistěla. „Neřikáš to moc tento, nechceš bejt radši doma? Můžem taky jindy."

„V půl tam budu," řekl jsem. Byl květen. Poprvé za kvartál jsem se na něco nevymluvil.

„Kolikátý ale?"

„Devátý."

„A nezapomeň mi vzít víš co."

„Ne."

„Máš amnézii, pyšo, z toho, že žereš ty prášky na spaní."

„Nespat je údajně horší."

„Něco pro věc udělat můžeš. Třeba dej pryč tu telku, co máš metr vod hlavy, vona vyzařuje, i když je vypnutá. Nic dobrýho."

Šel jsem do pokoje, vytáhl ze zdi anténu, smotal kabel. Pak jsem ještě kladivem a kombinačkami zničil přípojku,